

XORNADA INFORMATIVA SOBRE A GARANTÍA DE CALIDADE DAS ENSINANZAS ARTÍSTICAS SUPERIORES

Mª Dolores Castro Pais

dolores.castro@acsug.es

22 de xaneiro de 2015

Santiago de Compostela

ÍNDICE

1. Contexto da avaliación no EEES
2. Criterios e directrices ENQA
3. Sistema de créditos ECTS
4. A nova ordenación das ensinanzas en España
5. Ciclo de vida dun título
6. Comisións de Avaliación
7. Verificación de títulos oficiais
8. Seguimento anual dos títulos
9. Sistemas de Garantía de Calidade: Programa FIDES AUDIT
10. Renovación da acreditación dos títulos

LEXISLACIÓN EUROPEA

- **Declaración da Sorbona (1998)**
- **Comunicado de Berlín (2003)**
- **Declaración de Bergen (2005)**
 - Criterios e Directrices de Garantía de Calidade
- **Comunicado de Londres (2007)**
 - Máis calidade para favorecer a competitividade do sistema universitario europeo con relación a outros sistemas universitarios.
 - Mobilidade de estudantes e transferencia de créditos entre universidades europeas de diferentes países.

LEXISLACIÓN ESTATAL

- **Lei Orgánica 2/2006** que regula a calidade e a avaliación das ensinanzas artísticas.
- **Lei Orgánica 8/2013** para a mellora da calidade educativa.
- **Real Decreto 1614/2009**, que establece a calidade educativa das ensinanzas artísticas. (en revisión)

Crterios e directrices europeas para a garantía de calidade no EEES: principios básicos

- As institucións son as responsables fundamentais de **garantir a calidade** das súas ensinanzas.
- Debe promoverse unha cultura de calidade dentro dos **centros** e desenvolver os procesos para que podan demostrar a súa **responsabilidade**.
- Promover unha garantía de calidade enfocada á **rendición de contas e á mellora continua**.
- As institucións deben ser capaces de demostrar a súa calidade a **nivel nacional e internacional**.

Cristerios e directrices europeas para a garantía de calidade no EEES: contidos

- Parte 1: Garantía de calidade **interna** nas institucións de educación superior.
- Parte 2: Garantía de calidade **externa** da educación superior (ensinanzas/títulos ou institucións).
- Parte 3: Garantía de calidade das **axencias de avaliación** da calidade.

Parte 1: Garantía de calidade interna nas institucións de educación superior

1. **Política e procedementos para a garantía de calidade**
2. Mecanismos formais de **aprobación, control e revisión periódica dos programas e títulos**
3. Criterios, regulacións e procedementos públicos para a **avaliación dos estudantes**
4. Garantía de **calidade do profesorado**
5. Adecuación dos **recursos de aprendizaxe e apoio aos estudantes**
6. Medios para recoller e analizar a **información** relativa ás propias actividades
7. **Publicidade da información** sobre a súa actividade

Parte 2: Garantía de calidade externa de educación superior

1. **Uso dos procedementos internos de garantía de calidade**
2. **Desenvolvemento de procesos externos de garantía de calidade**
(finalidades e obxectivos públicos)
3. **Criterios para a toma de decisións**, resultado de procesos de avaliación externa
4. **Adecuación dos procesos ao seu propósito**
5. **Informes públicos, claros e accesibles**
6. **Procedementos de seguimento** para garantir que se aplican as recomendacións
7. **Avaliacións periódicas**
8. **Análisis de todo o sistema**

Parte 3: Garantía de calidade das axencias de avaliación

1. Utilización de procedementos e actividades de garantía externa de calidade
2. Rango oficial
3. Recursos suficientes
4. Declaración da misión e evidencia da independencia de terceiros
5. Criterios e procesos definidos previamente e públicos
6. Procedementos de rendimento de contas

Es miembro de pleno
derecho de :

Es miembro de:

Está incluida en:

Sistema europeo de transferencia e acumulación de créditos (ECTS) é un dos obxectivos clave da Declaración de Bolonia.

- O sistema ECTS constitúe un **método** para que exista unha **transparencia de información** entre institucións e centros, e para facilitar o **recoñecemento académico completo** dos estudos realizados noutro país europeo utilizando créditos ECTS.
- O período de estudos no outro país debe ser equivalente a un período e a unha **formación de nivel comparable** no centro de orixe, aínda que os contenidos do programa acordado podan diferir parcialmente: principio da **equivalencia de valor formativo**.

Os créditos ECTS representan:

- Os valores numéricos asignados a cada materia ou asignatura para describir o **traballo necesario** (*student workload*) que un **estudiante** debe realizar para preparala y superala.
- Os créditos ECTS **inclúen clases teóricas**, clases **prácticas**, seminarios, **tutorías**, traballos de campo, **horas de estudo**, exames e outros tipos de **avaliacións...**
- A cantidade de traballo para cada asignatura en relación co total necesario para un curso completo na institución, sendo:

60 créditos = traballo dun Curso Académico

Entre **1500 e 1800 horas** de traballo do alumno a tempo completo

Un **crédito ECTS** representa de **25 a 30 horas de traballo do alumno/a**

O novo crédito europeo defínese como...

*“Unidad de medida del haber académico, que representa la **cantidad de trabajo del estudiante para cumplir los objetivos del programa de estudios y que se obtiene por la superación de cada una de las materias** que integran los planes de estudios de las diversas enseñanzas conducentes a la obtención de títulos universitarios de carácter oficial y validez en todo el territorio nacional. En esta unidad de medida se integran las enseñanzas teóricas y prácticas, así como otras actividades académicas dirigidas, con inclusión de las horas de estudio y de trabajo que el estudiante debe realizar para alcanzar los objetivos formativos propios de cada una de las materias del correspondiente plan de estudios.”*

RD 1125/2003

A adopción do sistema de créditos ECTS implica unha **reorganización conceptual dos sistemas educativos** para adaptarse aos novos modelos de formación centrados no **traballo e na aprendizaxe do estudante**

Antes:

**CATÁLOGO
CERRADO DE
TITULACIÓNS**

CARACTERÍSTICAS:

- Ensinanzas organizadas en **tres ciclos**: grao, máster e doutoramento.
- Maior **autonomía e responsabilidade** das universidades:
 - Definición da súa oferta formativa nos tres ciclos
 - Proposta de títulos
 - Deseño dos plans de estudo
 - Maior **responsabilidade na calidade** das ensinanzas
 - Aplicación de procedementos de garantía de calidade
- Sistema de **avaliación e acreditación**:
 - Garantir a calidade e mellorar a información á sociedade sobre as características da oferta universitaria.

TÍTULOS DE GRAO:

- 240 créditos ECTS
- 60 créditos de formación básica: 36 da rama de coñecemento do título
- No seu caso, máximo 60 créditos de prácticas externas na segunda metade do plan de estudos
- Traballo fin de grao: entre 6 e 30 créditos ECTS

TÍTULOS DE MÁSTER:

- Entre 60 e 120 créditos
- Traballo fin de máster: entre 6 e 30 créditos ECTS.
- Acceso: título universitario oficial no EEES ou titulados conforme a sistemas educativos alleos ao EEES, previa comprobación pola Universidade

TÍTULOS DE DOUTORAMENTO:

- Non se estruturan en créditos ECTS
- Acceso: haber superado 300 créditos ECTS, dos que como mínimo 60 sexan de nivel de máster

O centro elabora un proxecto de título

O título elabora un autoinforme anual de seguimento

Resultados da implantación
Rendición de contas
Grao/Doutoramento: 6 anos
Máster: 4 anos

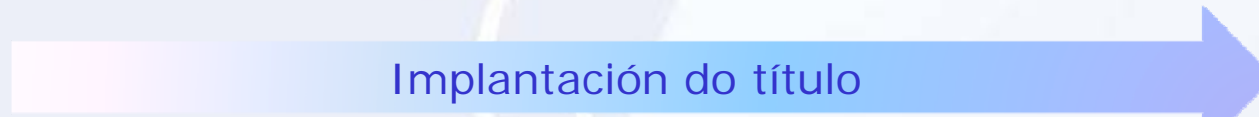
VERIFICACIÓN DO DISEÑO

SEGUIMIENTO DA IMPLANTACIÓN

ACREDITACIÓN

ACSUG nomea:

Comisións de Avaliación

✓ **Funcións diferenciadas:**

- ✓ Presidente/a
- ✓ Vogais académicos
- ✓ Profesionais
- ✓ Estudantes
- ✓ Secretario/a (técnico ACSUG)

Comisión Galega de Informes, Avaliación,
Certificación e Acreditación- CGIACA

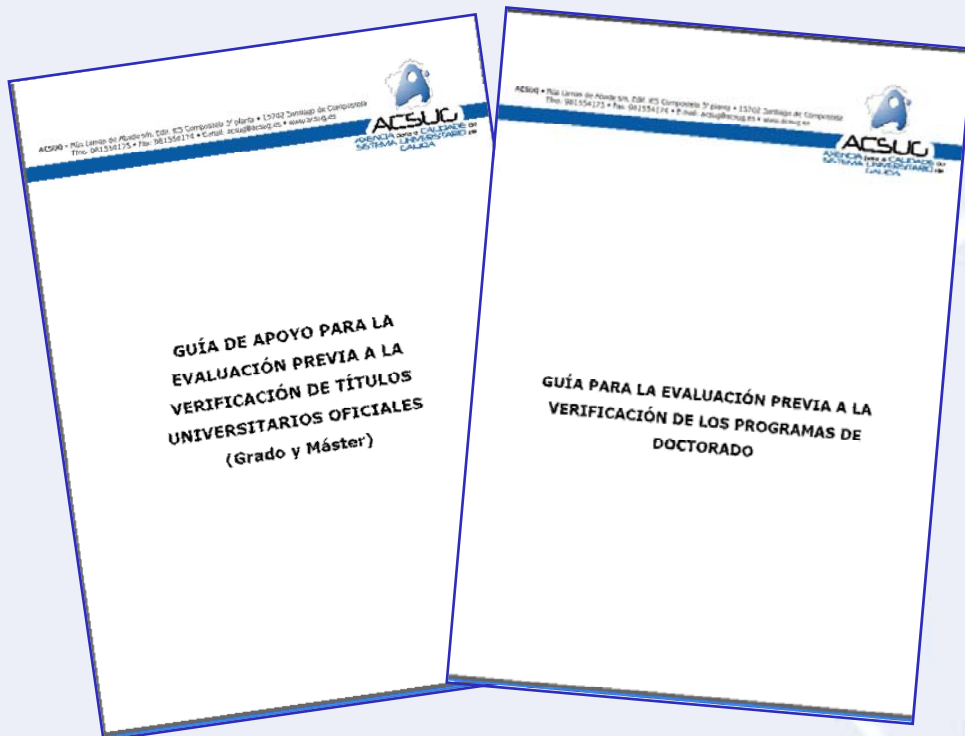
As avaliacións dos plans de estudos son realizadas polas **Comisións de Avaliación**, a CGIACA é a responsable da súa **aprobación**.

Papel das Comisi3ns de Avaliaci3n

- ✓ Os membros das comisi3ns **NON actúan “por iniciativa propia”**, fano en nome da ACSUG.
- ✓ Firman un **compromiso de confidencialidade** de ACSUG e aceptan o seu c3digo 3tico.
- ✓ Contan cun **nomeamento espec3fico** como membros dunha Comisi3n de Avaliaci3n.
- ✓ Adquiren un **compromiso coas actividades** a realizar.
- ✓ Reciben unha **retribuci3n polo seu traballo**.
- ✓ Actúan de **forma colexiada**.

Bases de la avaliación:

- ✓ Avaliación **contra criterios** versus avaliación **contra apreciacións persoais** do que é un proxecto de título de calidade.
- ✓ As valoracións **apoianse en referentes**, *evidencias documentais ou datos*, non en “informacións imprecisas, incompletas ou non contrastadas”, “intuicións”...
- ✓ A clave é **contrastar a información** que se ten.
- ✓ O **contexto** e a da **universidade de referencia** non da universidade do avaliador.
- ✓ O reto é chegar a **adoptar o enfoque propio dun avaliador**, transformando os coñecementos e experiencias que se poseen en argumentos que fagan racional e razoable a avaliación.

VERIFICACIÓN DE TÍTULOS OFICIAIS

A verificación require unha avaliación previa de aspectos fundamentais do proxecto do título:

1. Descripción do título
2. Xustificación
3. Competencias
4. Acceso e admisión de estudantes
5. Planificación das ensinanzas
6. Persoal académico
7. Recursos materiais e servizos
8. Resultados previstos
9. Sistema de garantía de la calidade
10. Calendario de implantación

1. Descrición do título

Este apartado debe recoller as características xerais do título.

- Denominación
- Centro solicitante e centro/s responsable/s
- Número de prazas de novo ingreso
- Número mínimo de créditos de matrícula, normas de permanencia
- Títulos conxuntos: convenio en vigor

2. Xustificación

- Debe incluír unha xustificación do título proposto que avale a súa adecuación a criterios nacionais ou internacionais. Dita xustificación debe argumentar o **interese académico, científico** ou **profesional** do título.
- Debe incluír unha descrición dos procedementos de consulta internos o externos utilizados con profesionais, estudantes ou outros colectivos para a elaboración do plan de estudos.

3. Competencias

- Neste apartado só deben incluír as **competencias obrigatorias** que deben alcanzar todos os estudantes que cursen o título. As competencias asociadas a **asignaturas optativas**, mencións, especialidades, itinerarios ou específicas dun centro **non deben figurar** neste apartado xa que non queda garantizada a súa adquisición por todos os estudantes do título.
- As competencias deben ser **coherentes co nivel do título**:
 - **GRAO**: As ensinanzas de grao teñen como finalidade a obtención por parte do estudante dunha **formación xeral**, en unha ou varias disciplinas, orientada á preparación do exercicio de **actividades de carácter profesional**.
 - **MÁSTER**: As ensinanzas de máster teñen como finalidade a adquisición polo estudante dunha **formación avanzada**, de carácter especializado ou multidisciplinar, orientada á **especialización académica, profesional ou investigadora**.

4. Acceso e admisión de estudantes

O título deberá dispor duns sistemas accesibles que regulen e informen claramente sobre as diferentes vías de acceso, admisión e orientación ao estudante ao inicio dos seus estudos.

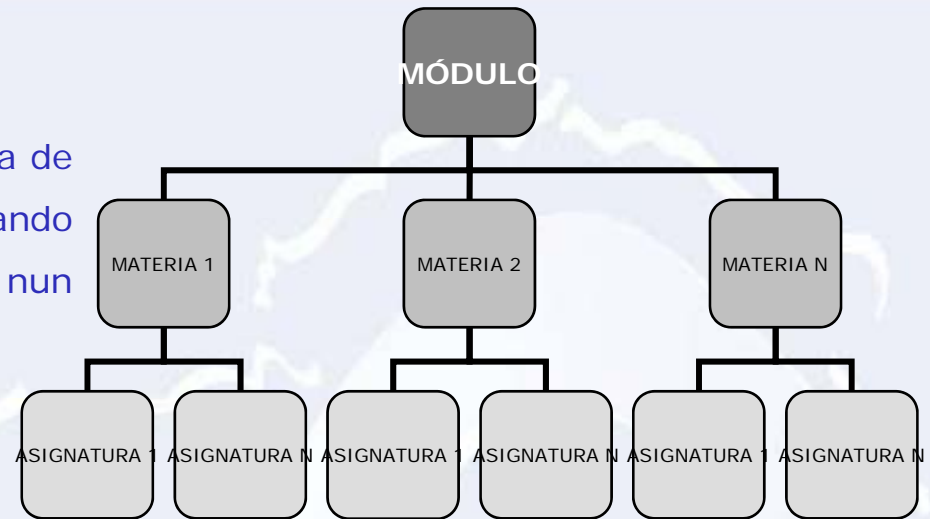
- Sistemas de **información previa á matriculación e procedimentos de aollida e orientación** dos estudantes de novo ingreso.
- No seu caso, **condicións ou probas de acceso especiais** en grao, e no caso de títulos de máster os criterios de admisión e/ou complementos formativos.
- Sistemas e **apoio e orientación** dos estudantes unha vez matriculados.
- **Transferencia e recoñecemento de créditos** dacordo á normativa vixente.

5. Planificación das ensinanzas

O plan de estudos deberá constituír unha proposta de formación deseñada de forma **coordinada** e tomando en consideración a dedicación dos estudantes nun período temporal determinado.

Utilización de **módulos** e **materias** para estruturación do plan de estudos

Cada unha das materias/asignaturas

- ✓ Denominación
- ✓ Número de créditos ECTS
- ✓ Competencias a adquirir en cada unha
- ✓ Ubicación temporal
- ✓ Sistema de avaliación
- ✓ Carácter (básico, obrigatorio, optativa, TFG o TFM, prácticas...)
- ✓ Actividades formativas e metodoloxías docentes
- ✓ Breve descrición dos contidos
- ✓ Linguas nas que se impartirán

6. Personal académico

Descrición do **profesorado** e **outros recursos humanos** necesarios e dispoñibles para levar a cabo o plan de estudos proposto.

- Porcentaxe de profesorado Doutor
- Categoría académica do profesorado dispoñible
- Número total de personal académico a tempo completo, a tempo parcial e porcentaxe de dedicación ao título
- Experiencia docente
- Experiencia investigadora
- **Outros recursos dispoñibles: Perfís do Persoal de apoio**, a súa vinculación á universidade, a súa experiencia profesional, etc.

7. Recursos materiais e servizos

Descrición dos recursos materiais e servizos necesarios para o desenvolvemento das actividades previstas. Estes deben ser adecuados para a consecución dos obxectivos e as competencias previstas no plan de estudos.

- En títulos con **prácticas externas** débense aportar os **convenios de colaboración** para o desenvolvemento das mesmas.

8. Resultados previstos

Debe incluír unha previsión de resultados relacionados coa eficiencia do título:

- **Taxa de graduación**
- **Taxa de eficiencia**
- **Taxa de abandono**
- **Taxa de rendemento**

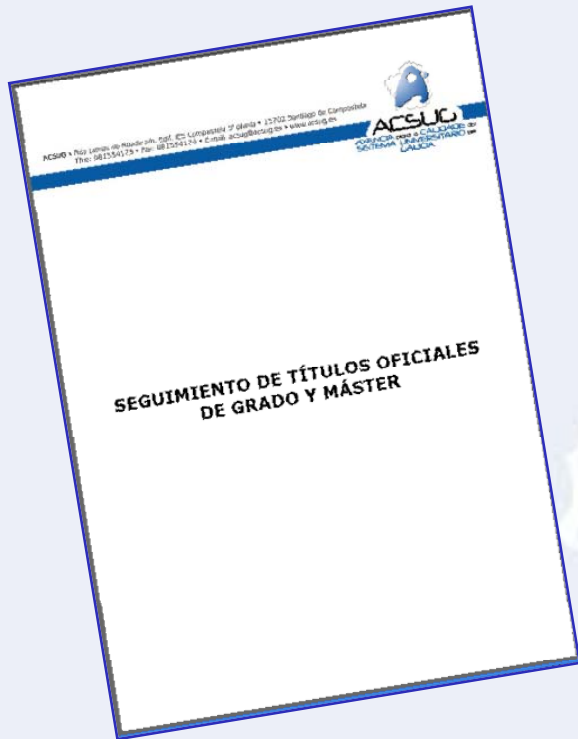
9. Sistema de garantía de la calidade

Debe incluír un Sistema de Garantía de Calidade que asegure o control, a revisión e a mellora continua do título.

- Mecanismos formais para a aprobación, control, revisión periódica e mellora do título.
- Mecanismos de información dirixidos aos estudantes e á sociedade en xeral sobre os aspectos máis relevantes do título.

10. Calendario de implantación

- Ensinanzas que extingue o título proposto.
- Un cronograma de implantación.
- Procedemento de adaptación dos estudantes do título a extinguir ao novo plan de estudos.

SEGUIMIENTO ANUAL DE TÍTULOS

Cristerios e Directrices Europeas para a Garantía da Calidade no EEES - ENQA 2005

2.6. **Os procesos de garantía de calidade** que conteñan recomendacións para a acción ou que requiran dun plan de actuación, deben **incluir un procedemento de seguimento** predeterminado que sexa aplicado de maneira coherente.

2.7. **A garantía externa de calidade** de institucións e/ou programas debe levarse a cabo dunha **maneira periódica**. A duración do ciclo e os procedementos de revisión que se van a utilizar deben estar claramente definidos e ser publicados con antelación.

2.8. **Periodicamente, as axencias de garantía de calidade deben editar informes-resumo** que describan e analicen os resultados das súas revisións, avaliacións, valoracións, etc.

ALCANCE:

- Aplicación a todos os títulos.
- Comprende o período que abarca dende o momento da implantación do título ata o momento en que dito título debe someterse á avaliación para renovar a súa acreditación (empezando de novo o ciclo tras dita renovación).

FINALIDADE: TRANSPARENCIA E ACCESIBILIDADE

- Asegurar a execución efectiva das ensinanzas
- Asegurar a dispoñibilidade pública da información pertinente e relevante

OBXECTIVO: CONSTATAR A MELLORA CONTINUA

- Identificar boas prácticas
- Detectar deficiencias no desenvolvemento do plan de estudos
- Establecer plans de mellora

**RESPONSABLE:
O CENTRO**

**MEDIO:
SISTEMA DE
GARANTÍA DE
CALIDADE**

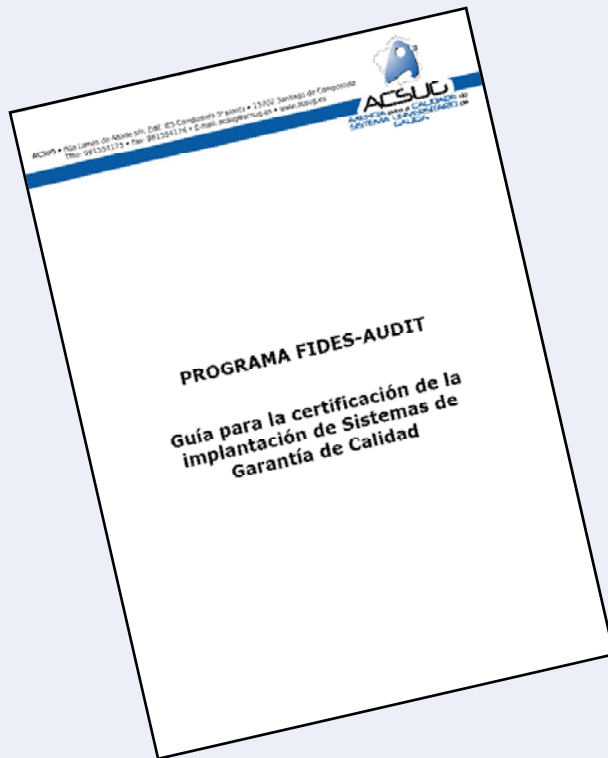
PROCESO:

- O centro elabora un **Informe de Seguimiento anual** de cada un dos seus títulos e os envía á ACSUG
- **ACSUG nomea Comisións de Avaliación** para a revisión dos Informes de Seguimiento anual de cada título.

REQUIRE ANALIZAR:

- **Información pública** que o centro facilita de cada un dos seus títulos
- **Valoración do cumprimento do proxecto establecido** e os **resultados** obtidos, detección de boas prácticas, desviacións e toma de decisións
- **Accións levadas a cabo ante as recomendacións** establecidas no informe final de verificación e sucesivos informes de seguimento.

GUIA

SISTEMAS DE GANTANTÍA DE CALIDAD PROGRAMA FIDES-AUDIT

Criterios e Directrices Europeas para a Garantía de Calidade no EEES - ENQA 2005

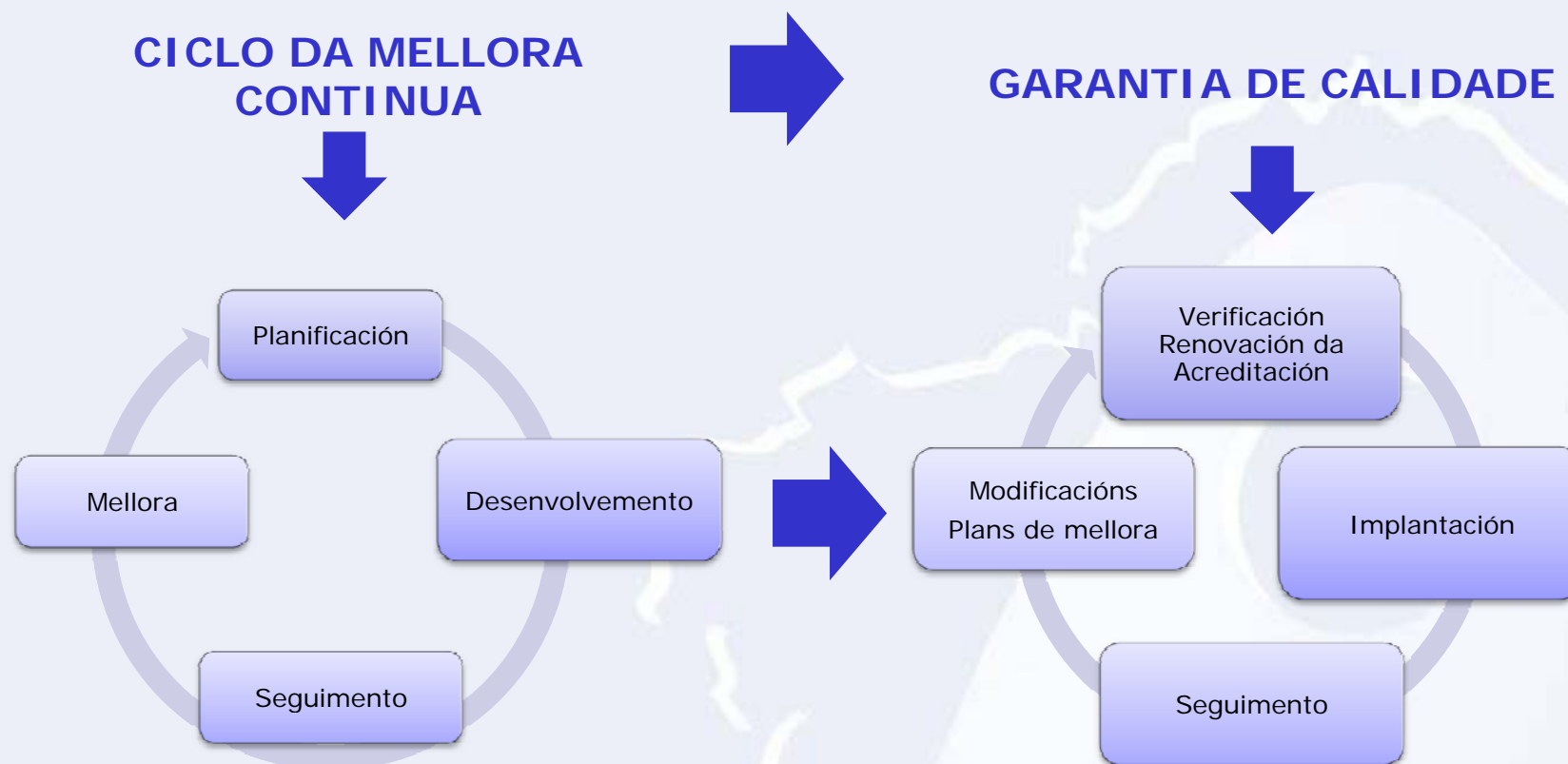
Parte 1: Criterios e directrices europeas para a garantía interna de calidade dentro das institucións de educación superior

1.1 Política e procedementos para a garantía de calidade

As institucións deben ter unha política e procedimentos asociados para a garantía de calidade e criterios sobre os seus programas e títulos. Deben tamén comprometerse co desenvolvemento dunha cultura que recoñeza a importancia da calidade e da garantía de calidade no seu traballo. Para lograr isto, **as institucións deben desenvolver e implantar unha estratexia de mellora continua da calidade.**

FASES DO PROGRAMA FIDES AUDIT:

- O principal obxectivo do programa FIDES-AUDIT, nunha primeira fase, e **orientar o deseño** dos Sistemas de Garantía da Calidade (SGC):
 - **Manual de Calidade**
 - **Manual de Procedementos**
 - **Sistema de Indicadores**
- O seguinte paso é **velar pola implantación** destes SGC que permitan aos centros realizar un seguimento dos seus programas formativos.
- Unha vez que estes SGC **estean implantados** e adaptados para dar resposta ás necesidades detectadas do centro, é o momento de **iniciar o proceso de Certificación**.

Os centros que teñan implantado un SGC están en posición de dar unha mellor resposta á verificación, seguimento, modificacións e acreditación das titulacións.

Cando se detecta un punto débil, débese iniciar unha **acción de mellora**, e esta á súa vez debe formar parte dun **plan de melloras** do título.

Para que a acción de mellora sexa efectiva debe incluír, como mínimo:

- ✓ **Denominación da proposta**
- ✓ **Punto débil detectado**
- ✓ **Ámbito de aplicación**
- ✓ **Responsable**
- ✓ **Obxectivos específicos**
- ✓ **Actuacións a desenvolver**
- ✓ **Período de execución**
- ✓ **Recursos/financiamento**
- ✓ **Responsable do seu seguimento**
- ✓ **Indicadores de execución**

RENOVACIÓN DA ACREDITACIÓN DE TÍTULOS

ALCANCE:

- Aplicación a todos os títulos
 - **GRADOS E DOUTORAMENTOS:** cada 6 anos
 - **MÁSTERES:** cada 4 anos

OBXECTIVOS:

- **Garantir que a implantación do título** se desenvolve como estaba previsto, cos recursos humanos e materiais adecuados, obtendo os resultados esperados e apoiándose nun Sistema de Garantía de Calidade.
- Garantir que o título tivera un **proceso de seguimento apropiado** e que utilizou a información cuantitativa e cualitativa obtida para analizar o seu desenvolvemento e xerar as propostas de mellora oportunas.
- Asegurar que a **información pública pertinente** e relevante para os diferentes axentes de interes do sistema universitario está dispoñible.
- Aportar **recomendacións e/ou suxerencias de mellora** para el título.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

DIMENSIÓN 1. A XESTIÓN DO TÍTULO

Criterio 1. Organización e desenvolvemento

Criterio 2. Información e transparencia

Criterio 3. Sistema de garantía de calidade

DIMENSIÓN 2. RECURSOS

Criterio 4. Recursos humanos

Criterio 5. Recursos materiais e servizos

DIMENSIÓN 3. RESULTADOS

Criterio 6. Resultados de aprendizaxe

Criterio 7. Indicadores de satisfacción e rendemento

VISITA AO CENTRO

1.- ORGANIZACIÓN E DESENVOLVEMENTO: Analizar e valorar se a posta en marcha do plan de estudos se realizou conforme fora establecido e se non se produciron incidencias graves, o que permitiu unha correcta adquisición das competencias por parte dos estudantes.

2.- INFORMACIÓN E TRANSPARENCIA: Analizar e valorar se a información relevante sobre o título é pública e está dispoñible, en tempo e forma, para todos os axentes implicados no mesmo (estudantes, empregadores, administracións educativas e outros grupos de interese).

3.- SISTEMA DE GARANTÍA DE CALIDADE: Analizar a implantación do Sistema de Garantía de Calidade (SGC) e valorar a súa contribución á mellora continua do título.

4.- RECURSOS HUMANOS: Analizar e valorar a adecuación dos recursos humanos que participan no título obxecto de avaliación.

5.- RECURSOS MATERIAIS E SERVIZOS: Analizar e valorar se os recursos materiais e servizos postos a disposición dos estudantes son os adecuados ás necesidades do título.

6.- RESULTADOS DE APRENDIZAXE: Analizar os resultados de aprendizaxe alcanzados polos estudantes e se son coherentes co perfil de egreso y se corresponden co nivel do MECES do título.

7.- INDICADORES DE SATISFACCIÓN E RENDIMIENTO: Analizar os principais datos e resultados do título e valorar a evolución dun núcleo de indicadores mínimo. Comprobar se os resultados se adecúan ás previsións e características do título.

[GUÍA ACREDITACIÓN](#)

[ACSUG 29.10.14.pdf](#)

**GRACIAS POLA SÚA
ATENCIÓN**